

УДК 37. 091. 32: 615.1

DOI 10.18372/2786-5487.1.16608

Бобкова Інна Аркадіївна

викладач фармацевтичних дисциплін,
Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж,
м. Житомир, Україна

Бур'янова Вікторія Вікторівна

викладач фармацевтичних дисциплін,
Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж,
м. Житомир, Україна

Умінська Катерина Анатоліївна

кандидат фармацевтичних наук, викладач фармацевтичних дисциплін,
Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж,
м. Житомир, Україна

Хранівська Валентина Олександрівна

викладач фармацевтичних дисциплін,
Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж,
м. Житомир, Україна

ІНТЕРАКТИВНА ЛЕКЦІЯ ЯК СУЧАСНИЙ ВИД ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

***Анотація.** У статті розглядаються переваги використання інтерактивної лекції під час викладання фахових дисциплін. Аргументовано переваги використання інтерактивних технологій у навчальному процесі. З'ясовано, що використання інтерактиву під час лекції забезпечує зворотній зв'язок із здобувачами освіти. Доведено, що інновації не виникають самі по собі, а є результатом наукових пошуків, аналізу, узагальнення педагогічного досвіду.*

Ключові слова: лекція, інтерактивна лекція, здобувач освіти, освітній процес.

Annotation. *The article considers the advantages of using an interactive lecture in the teaching of professional disciplines. The advantages of using interactive technologies in the educational process are argued. It was found that the use of interactivity during the lecture provides feedback to students. It is proved that innovations do not arise by themselves, but are the result of scientific research, analysis, generalization of pedagogical experience.*

Key words: *lecture, interactive lecture, student, educational process.*

Лекція у вищій школі є однією з форм та методів навчання, яка дає змогу в обмежений час дати розгорнутий виклад матеріалу. Вона створює фундаментальну базу знань студентів з кожної дисципліни; формує пізнавальну активність слухачів; забезпечує системність та систематичність оволодіння науковими знаннями тощо. Підготовка до лекційного заняття та його проведення потребує від викладача високого рівня майстерності та педагогічної компетентності. Але одним з головних недоліків традиційної лекції є слабкий зворотній зв'язок, тобто відсутність інтерактивності [4]. То як перетворити виклад теоретичного матеріалу на досвід навчання? Педагогіка багата цілим арсеналом інтерактивних підходів і лекція не є винятком. Поняття «інтерактивна лекція» тлумачиться в широкому значенні як частина освітнього процесу в закладах вищої освіти та як метод активації навчально-пізнавальної активності майбутніх працівників фармації у різних видах діяльності [5].

Розглянемо теоретико-методичні аспекти викладання інтерактивної лекції, які використовують викладачі фахових фармацевтичних дисциплін на своїх заняттях.

Лекція-бесіда є досить простою формою активного залучення студентів у навчальний процес. Цей вид лекції забезпечує можливість зосередити увагу слухачів на більш вагомих та складних моментах навчального матеріалу. Під

час проведення заняття викладач задає аудиторії питання, які не мають на меті перевірку знань студентів із запропонованої теми, а мають дати викладачу свідчення про готовність слухачів до розуміння та сприйняття нового матеріалу. Таким чином колективна бесіда дозволяє моделювати виступ лектора, залучаючи гуртовий досвід, що має не аби яке значення в активізації мислення слухачів. Недоліком такої форми навчання є те, що не завжди є змога залучити кожного студента у двосторонній обмін думками. В першу чергу це пов'язано з нестачею часу, навіть якщо група невелика. Крім того, бесіда не має бути тривалою і обов'язково повинна закінчуватись висновком, який формують разом викладач та студенти.

Одним із різновидів лекції є лекція-дискусія, під час якої викладач може організувати диспут під час свого виступу. Дискусія передбачає вільний та конструктивний діалог, обмін ідеями, рівноправне обговорення різних міркувань та суперечливих суджень з якогось питання. Такий диспут спонукає до підвищення пізнавальної активності студентів, розвиває комунікативні компетентності, покращує навчальний процес у цілому та дає змогу викладачу ненав'язливо керувати навчальним процесом групи [1].

При проведенні лекції з розбором конкретних ситуацій, слухачі повинні проаналізувати, а потім спільно обговорити озвучену викладачем ситуацію. Щоб увага студентів не розсіювалась, ситуацію необхідно підібрати досить гостру та неоднозначну. Під час підготовки до такого заняття викладач має розуміти, що розбір, аналіз та обговорення конкретної ситуації може зайняти значну кількість часу.

Лекція із заздалегідь запланованими помилками розробляється для формування у слухачів компетентностей, які дозволять їм продуктивно реагувати та ефективно аналізувати професійні ситуації, виокремлювати неправдиву або неточну інформацію від достовірної. Під час підготовки до лекції викладач закладає у її зміст деяку кількість помилок, які озвучує тільки наприкінці заняття. Виклад матеріалу під час лекції відбувається таким чином, щоб помилки були б не помітні. Слухачі по ходу лекції повинні відмітити в

конспекті помилки і назвати їх в кінці заняття. Такий вид лекції може виконувати контролюючу функцію, тому її краще проводити, наприклад, при завершенні розділу навчальної дисципліни, коли у слухачів вже сформовані основні поняття і вони набули певних знань та умінь.

Форма проведення лекції – прес-конференції полягає в тому, що викладач озвучує тему лекції і просить слухачів письмово ставити йому запитання з даної теми. Слухачі мають сформулювати цікаві з їх точки зору питання, записати на аркуші паперу і передати викладачу. Виклад матеріалу будується у вигляді послідовного розкриття теми, в процесі якого формулюються відповідні відповіді на поставлені запитання. Досвід участі у лекції – прес - конференції дозволяє викладачу і слухачам відпрацювати вміння формулювати питання і давати на них відповіді, виходити з важких комунікативних ситуацій, формувати навички доказів і спростування, враховувати позицію людини, яка поставила питання [2]. Такий вид лекції краще проводити на початку вивчення теми.

Міні-лекція є однією з ефективних форм викладання теоретичного матеріалу. Перед її початком можна провести мозковий штурм або рольову гру, пов'язану з майбутньою темою, що допоможе актуалізувати її для учасників, з'ясувати ступінь їх проінформованості з даної теми. По закінченні міні-лекції потрібно обговорити всі питання, які виникли в учасників освітнього процесу, а потім запитати, як можна використати отриману інформацію на практиці та до яких наслідків це може призвести.

Проблемна лекція за своєю суттю дуже схожа на евристичну бесіду. Метод отримав назву від методу навчання за Сократом «евристика» (грец. – знаходжу, відшукую, відкриваю). Даний метод шляхом майстерно сформульованих запитань і прикладів спонукає здобувачів самостійно прийти до правильної відповіді. За своєю психологічною природою евристична бесіда, у сучасному розумінні, – це колективне мислення як пошук відповіді на проблему. Проблемний виклад матеріалу, на нашу думку, є ефективним: він базується, по-перше, на глибоких знаннях студентів, по-друге, вимагає

культури пізнавальної діяльності, по-третє, розвиває здібності та науковий підхід до опанування запропонованого матеріалу [3].

Підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок, що інтерактивні лекції вимагають від викладача попередньої підготовки, а це призводить до збільшення кількості часу, який витрачає лектор під час опрацювання матеріалу для запланованого заняття. Крім того, збільшується емоційне навантаження, так як викладачу потрібно весь час володіти увагою аудиторії, при цьому уміти навести цікавий приклад, або поставити провокаційне запитання так, щоб студенти могли комунікувати не лише з лектором, але й між усіма учасниками навчального процесу.

Список використаних джерел

1. Бідна В. Інтерактивна лекція як один із видів інноваційних технологій. In: Проблеми підготовки фахівців–аграріїв у навчальних закладах вищої та професійної освіти. 2020. р. 17-20.

2. Головачук Т.І. Інноваційний підхід при проведенні лекційного заняття. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки.* 2011. 2 (1). С. 405-410.

3. Кайдалова, Л.Г. (2012). Теоретико-методичні аспекти викладання лекції у вищому навчальному закладі. *Нові технології навчання: наук.-метод. зб. Київ: Інститут інноваційних технологій і змісту МОН України.* Вип. 72. С. 96-100.

4. Нагорний В. В. Інтерактивна лекція як сучасна форма викладання дисципліни у вищій школі / В. В. Нагорний, Н. О. Нагорна, Д. М. Сінченко // *Актуальні питання підготовки майбутніх фармацевтичних та медичних фахівців в умовах сучасної освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, 15 лютого – 24 березня 2016.* Житомир: КВНЗ «Житомирський базовий фармацевтичний коледж ім. Г.С. Протасевича», 2016. С. 187-189.

5. Sokolova Iryna et al. Інтерактивні лекції в медичному університеті: актуальні смисли і клінічні практики. *Continuing Professional Education: Theory and Practice* 3 (2021): P. 89-98.